

עו:

מרובה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(ב) פסחים דף יג: (מנחות עט: קב: כריתות דף תמורה כג:), (ג) מנחות דף קא: (תוספתא דעוקלין פ"ג, ג) כפ"א: הימר ששטקן, (ד) ויקרא יא, (ה) (מנחות קא:), (ו) (ד"ה ששטה), (ז) (ד"ה דמחא), (ח) גי כ"י שפיר נספל,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והלא וריקה וכו' טוב בקדשים מ"ט דמין דכל כמה וכו' משמע דלמאן דלמחר: (ב) מאד דאע"ג דלמחר אחריתי:

מוסף רש"י

כל העומד לזרוק, שאינו מחוסר אלא וריקה, כזרוק דמי. לחול עליו כל שס פסולי קדשי קדשים, אכל לאשתכח לא משתרי פד דמין (פסחים יג:), לן לפני וריקה, לא היתה לו שם הסגר (מנחות קא:),

בעלי מומין. שמיטתן הימרה בחון: פסי. לשון מריח נקנקן כמו תהי ליה אלקנקיה (בי"ד ד' כג.), כלומר דייק לה רבי אלעזר ופריך לרובן אליבא דרבי יוחנן וכו' שמיטתו מתרת והלא וריקה מתרת ובשעת טביחה שמיטה שאינה ראויה היא: אישמיטתיה. לרבי אלעזר הא דלר' שמעון כל העומד כו': וכל העומד לפדות כו'. ובעלי מומין כפדוים דמו האילן וסופן לך. ובבעלי מומין מעיקרן עסקין דלי בשקדים הקדשן את מומן חו לא חו לפדיון משנשטו דשמעין ליה לרבי שמעון בן לקיש אליבא דר' שמעון בשמעתא בתרייתא דמסכת תמורה (ד' ג:): קדשי מזהב ככלל העמדה והערכה ומשנשטתה אינה יכולה לעמוד אבל בבעל מוס מעיקרו מודה: יש נוסף שמעטא כו'. לרבי שמעון איסורי הנאה אין מעמלין טומאת אוכלין דריש מכל האוכל אשר יאכלו אוכל שאינה יכול להאכילו לאחריס או לגכרי או לשראל קרוי אוכל בפרק קמא דבכורות (ה' ט:): ואם הייתה לה שעת הימרה הנאה משנשטתה ירדה עליו דין קבלת טומאה ואפילו נאסר לאחר כן מקבלת טומאה: לן לפני וריקה. קדשים הנפסקין להיות נותר בליה אמת כגון תודה וקדשי קדשים כולן אם לא נזרק דמן ולא נימח באכילה אין מעמא טומאת אוכלין: וקיימא לן.

וריש לקיש אמר בשוחט בעלי מומין בחון תהי בה רבי אלעזר לר' יוחנן שחיטה מתרת והלא וריקה מתרת לריש לקיש שחיטה מתרת והלא פרייה מתרת אישמיטתיה הא דרבי שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות ככזרי דמי כל העומד לזרוק כזרוק דמי דתניא ר' רבי שמעון אומר יש נותר שהוא מטמא טומאת אוכלין ויש נותר שאינו מטמא טומאת אוכלין כיצד לן לפני וריקה אינו מטמא טומאת אוכלין לאחר וריקה מטמא טומאת אוכלין וקיימא לן מאי לפני וריקה קודם שנראה לזריקה לאחר וריקה לן מאי היא דלא הויה שהות ביום למזריקה דשחיטה סמוך לשקיעת החמה ואינו מטמא טומאת אוכלין לאחר שנראה לזריקה לן דהויה שהות ביום למזריקה מטמא טומאת אוכלין אלמא כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות ככזרי דמי דתניא רבי שמעון אומר פרה

בפרק המנחות והנכסים (י) דהאי לפני וריקה קודם שנראה לזריקה קאמר דלא הוה ליה שהות ביום דלאו עומד לזרוק ביום היה לזריקה למימר כזרוק דמי לשויה אוכלא: לן. לאחר שנראה לזריקה דהוה שהות ביום אוכלא הוא אלמא כזרוק דמי: פרה

אש תלי (ד' ד:): אמר בהדיא אימור דלמחר רבי שמעון נמדי דעומד לזרוק והכי אימא הגירסא בספרים אלא אמר רבא דיק רב המנונא אין מלקות אותו ואת בנו טוב בקדשים (א) דכיון דכל כמה דלא נזרק דם לא משתרי בשר בעינא דקא שחיט הויה המרתא ספק ולא שמה המרתא ולא לקי משמע למאן דלמחר שמה המרתא לקי אם כן שמיטה ראויה היא היכא דנזרק לבסוף ובקונטרס פ"ה הכס דגרבס אין מלקות אותו ואת בנו בקדשים ולא יותר ולא משום דהוה המרתא ספק אלא משום דמחוסר זמן הוא דשמיטה שאינה ראויה היא וקשה לר"י אי משכי מחוסר זמן ואקור לשחטו משום אותו ואת בנו אם כן הוא לוקה משום לא שחטו כיון דלמחר רחמנא אותו ואת בנו טוב בקדשים ווא"א אלא בשמיטה שאין ראויה בעל כרחך גזירת גופיה כהמזיך כן היא שהיא בשמיטה הראויה להחמיץ עליה מדי דהוה אשחטוי חוץ (א) ואע"ג דלמדי אחריתא חשיב שמיטה שאינה ראויה לענין שחטוי חוץ מיהא מחייב כיון שאין האיסור מחמת דבר אחר הי"נ בזהו ואת בנו וא"מ ואמאי לר"י בפרק בתרא דנחשים (דף ק"ג): למעוטי רובע ונרבע דלא מחייב משום שחטוי חוץ מדמכזיב ואל פתח אהל כ"י חפיק ליה דשמיטה שאין ראויה היא מחמת איסור אחר ודוחק לומר דלרבנן אלעזרין קרא ולא לרבי שמעון יש שהי רואים לתוך דאע"ג דבעלמא ילפין מוטעו טבא והכי סתמא חוץ גופיה כפרא הוא דלפנין מוטעויה ואין נראה לר"י דאם כן שחט עריפת חולין בעויה אשחטוי מחיר רבי שמעון כהנא בספ"ב דקדושין (דף נח. וס) ובכסוי הדם (חולין דף פה: וס) משום דהויה שמיטה שאינה ראויה נילף מגופה לנעוטה שמיטה חולין בעויה שמיטה שאין ראויה היא דקסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעויה דאורייתא אלא משום דאפילו הכי בעינן שלא יהא בה פסול אחר: והלא פרייה מתרת. מימה מה פריך דלמא כשנפדית איירי שהי יכול לפדות אחר שמיטה לפי הקונטרס דאיירי בבעל מוס מעיקרו וכו' דלכסוף נפדה הוא שמיטה ראויה דמזוכה בחולין (דף פ: וס) ומיהו לפרייה דמייירי בהקדשו קודם למומו אע"ג דבשעת פירוקם היה יכול לפדות סתמא דמילתא דגנב אין נודע לו שהוא דקדשים עד אחר זמן שכבר אין מפרנסם אכל לפירוש הקונטרס קשה מיהו לפירוש נמי מלי למימר דקחם גניבה שמיטה וכל מעשיה בסתר ומיד אחר השמיטה רגילין לאוכלה וסתמא דמילתא לא נודע לו שהיא דקדש עד שנאכלה דהו לא מפרקא: כל העומד לזרוק כזרוק דמי. מימה דנפרק אותו ואת בנו (חולין דף פ. וס) אמר רבי אושעיא כולה מתניתין דלא כרבי שמעון כו' עד קדשים בפנים מכדי שמעין ליה לרבי שמעון דלמחר שמיטה שאינה ראויה לא שמה שמיטה קדשים נמי שמיטה שאינה ראויה היא דכל כמה דלא זרק הדם לא משתרי בשר שני אמאי סופג את הארבעים ופסול כלומר דחשיבין ליה לקמא כאילו קטליה והוה ליה שני בשר גמור ואמאי חשיב ליה שמיטה שאין ראויה נהי דלא משתרי בשר אלא בזריקת הדם הלא משעת שמיטה הוה כזרוק דכל העומד לזרוק כזרוק דמי ומהו דריש אושעיא ליה ליה כל העומד לזרוק כזרוק דמי אלא סגיירא ליה כתנא קמא דמתניתין דהס (ד' פ:): דמין השוחט וממלאה עריפת השוחט פרת חטאת רבי שמעון פוטר דלא מחייב משום אותו ואת בנו דשמיטה שאין ראויה היא וליה ליה כל העומד לפדות ככזרי דמי והתם בגמרא פריך עלה מההיא דפרה מעמא טומאת אוכלין ומשני פרת חטאת אינה מטמא אלא ר' אושעיא סבר דלדרכה מתניתין דהס עיקר והיא דפרה לימא ועוד י"ל דקסבר ר' אושעיא כיון דלא אמרין כזרוק דמי עד שיתקבל בזכס דמשמע בפ"ק דפסחים (דף יג: וס) דמזוה הוא להמתין מלזרוק עד שתקבל כל דם הנפש הלכך בגמר השמיטה שערין לא נתקבל כל הדם לא אמרין כזרוק דמי ועי"ל דקסבר ר' אושעיא דאפילו הוה כזרוק בשעת שמיטה כיון דשמיטה לחודה לא משתרי בשר אלא מחמת דהו כזרוק לא הוה דומיא דטעוה טבא והכי שמיטה שאין ראויה היא ווא"ש דכריש המנוחה והנכסים (מנחות דף קא: וס) פריך ליה לר' אושעיא כזרי שמעון מכדי שמעין ליה לר' שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי כו' ומיהו קוגיא דשמעין שחטוי שפיר שמיטה ראויה וכן נמשקא דהס ובי היכי דפריך ההם ארב המנונא הוה מלי למפרך לר' אושעיא ובי היכי דמחקר לרב המנונא הוה מלי למך לרבי אושעיא דהא דלא מוקי מתניתין כרבי שמעון משום דלרבי שמעון שני אין סופג את הארבעים דה"ל המרתא ספק ור"מ לא גרבס ושי אמאי סופג את הארבעים ופסול דמי (כ) כבר נפסל דשמיטה ראשונה שמיטה ראויה היא כיון דנזרק הדם בהשגח והוה שני מחוסר זמן אלא גרסין אמאי סופג את הארבעים ומו לא ומהו השני דייק דשמיטה שאינה ראויה היא ואמאי סופג את הארבעים היא ה"ל המרתא ספק דשמה לא הוה כזרוק וזרוק לא הוה כזרוק דמי ואין מלוא לזרוק דמי ואמאי דהאיך ילקה דהא המרתא ספק היא ועוד דאקור לזרוק הדם ופשיטא דלא תגמר השמיטה ומשני קדשים כו' והשתא אריי אושעיא לא מלי פריך מדי אלא לרב המנונא: פרה

ור"ל אמר בו. ריש לקיש לא קאי אסוגיא דין דלדידיה לא נריך למימר דרבי שמעון קאי אמילתא אחריתי אלא לפי דבריו דמוקי מתניתין לעיל (ד' פח:): כשהקדשו בעלים ביד גנב מוקי לה בשוחט בעלי מומין בחון. פי' בקונטרס דבעלי מומין מעיקרם עסקין דלי בשקדים הקדשן למומן חו לא חו לפדיון משנשטו דשמעין ליה לרבי שמעון בשמעתא בתרייתא דמסכת תמורה (ד' ג:): קדשי מזהב היו ככלל העמדה והערכה ומשנשטתה אין יכולה לעמוד ובבעל מוס מעיקרו מודה ורבינו מס מפרש דבשעת פירוקם נעוה יוכלין לעמוד בני העמדה והערכה ניהו דלמחרין בפ"ב דחולין (ד' ג. וס) ומיהו לאותן המפרשים דשמיטה גמורה אין מועיל פירוקם כמו שפירשתי לעיל (פסח א) לר"י לאוקמי בבעל מוס מעיקרו כמו שפי' בקונטרס: והלא וריקה מתרת. למאן דמוקי לה כשנשפך הדם פריך דלי למאן דלמחר שלא לשם בעליהן כיון דנשחט ונזרק בהכשר שמיטה ראויה היא בלא טעם כל העומד לזרוק כזרוק דמי ואף על גב דנפרק אותו ואת בנו (חולין ד' פ: וס) צ"י למימר דכל שמיטה קדשים שמיטה שאין ראויה היא לא קיימא מקנהא הכי אלא בתקנהא משמע היכא דנזרק הדם לבסוף שמיטה ראויה היא אע"פ שלא היה עומד לזרוק דמי באותו ואת בנו דהו מחוסר זמן דלא אמרין לרבי שמעון כזרוק דמי אלא בתקום שמהו לזרוק דלמחר בפרק המנחות והנכסים (מנחות דף קא: וס) בשלמא פרה עומדת לפדותה פירוש דאם מלא נאה ממנה מלאה לפדותה אלא הוה מנחות אין מלוא לפדותן ובכריתות בפ' אש תלי (ד' ד:): אמר בהדיא אימור דלמחר רבי שמעון נמדי דעומד לזרוק והכי אימא הגירסא בספרים אלא אמר רבא דיק רב המנונא אין מלקות אותו ואת בנו טוב בקדשים (א) דכיון דכל כמה דלא נזרק דם לא משתרי בשר בעינא דקא שחיט הויה המרתא ספק ולא שמה המרתא ולא לקי משמע למאן דלמחר שמה המרתא לקי אם כן שמיטה ראויה היא היכא דנזרק לבסוף ובקונטרס פ"ה הכס דגרבס אין מלקות אותו ואת בנו בקדשים ולא יותר ולא משום דהוה המרתא ספק אלא משום דמחוסר זמן הוא דשמיטה שאינה ראויה היא וקשה לר"י אי משכי מחוסר זמן ואקור לשחטו משום אותו ואת בנו אם כן הוא לוקה משום לא שחטו כיון דלמחר רחמנא אותו ואת בנו טוב בקדשים ווא"א אלא בשמיטה שאין ראויה בעל כרחך גזירת גופיה כהמזיך כן היא שהיא בשמיטה הראויה להחמיץ עליה מדי דהוה אשחטוי חוץ (א) ואע"ג דלמדי אחריתא חשיב שמיטה שאינה ראויה לענין שחטוי חוץ מיהא מחייב כיון שאין האיסור מחמת דבר אחר הי"נ בזהו ואת בנו וא"מ ואמאי לר"י בפרק בתרא דנחשים (דף ק"ג): למעוטי רובע ונרבע דלא מחייב משום שחטוי חוץ מדמכזיב ואל פתח אהל כ"י חפיק ליה דשמיטה שאין ראויה היא מחמת איסור אחר ודוחק לומר דלרבנן אלעזרין קרא ולא לרבי שמעון יש שהי רואים לתוך דאע"ג דבעלמא ילפין מוטעו טבא והכי סתמא חוץ גופיה כפרא הוא דלפנין מוטעויה ואין נראה לר"י דאם כן שחט עריפת חולין בעויה אשחטוי מחיר רבי שמעון כהנא בספ"ב דקדושין (דף נח. וס) ובכסוי הדם (חולין דף פה: וס) משום דהויה שמיטה שאינה ראויה נילף מגופה לנעוטה שמיטה חולין בעויה שמיטה שאין ראויה היא דקסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעויה דאורייתא אלא משום דאפילו הכי בעינן שלא יהא בה פסול אחר: והלא פרייה מתרת. מימה מה פריך דלמא כשנפדית איירי שהי יכול לפדות אחר שמיטה לפי הקונטרס דאיירי בבעל מוס מעיקרו וכו' דלכסוף נפדה הוא שמיטה ראויה דמזוכה בחולין (דף פ: וס) ומיהו לפרייה דמייירי בהקדשו קודם למומו אע"ג דבשעת פירוקם היה יכול לפדות סתמא דמילתא דגנב אין נודע לו שהוא דקדשים עד אחר זמן שכבר אין מפרנסם אכל לפירוש הקונטרס קשה מיהו לפירוש נמי מלי למימר דקחם גניבה שמיטה וכל מעשיה בסתר ומיד אחר השמיטה רגילין לאוכלה וסתמא דמילתא לא נודע לו שהיא דקדש עד שנאכלה דהו לא מפרקא: כל העומד לזרוק כזרוק דמי. מימה דנפרק אותו ואת בנו (חולין דף פ. וס) אמר רבי אושעיא כולה מתניתין דלא כרבי שמעון כו' עד קדשים בפנים מכדי שמעין ליה לרבי שמעון דלמחר שמיטה שאינה ראויה לא שמה שמיטה קדשים נמי שמיטה שאינה ראויה היא דכל כמה דלא זרק הדם לא משתרי בשר שני אמאי סופג את הארבעים ופסול כלומר דחשיבין ליה לקמא כאילו קטליה והוה ליה שני בשר גמור ואמאי חשיב ליה שמיטה שאין ראויה נהי דלא משתרי בשר אלא בזריקת הדם הלא משעת שמיטה הוה כזרוק דכל העומד לזרוק כזרוק דמי ומהו דריש אושעיא ליה ליה כל העומד לזרוק כזרוק דמי אלא סגיירא ליה כתנא קמא דמתניתין דהס (ד' פ:): דמין השוחט וממלאה עריפת השוחט פרת חטאת רבי שמעון פוטר דלא מחייב משום אותו ואת בנו דשמיטה שאין ראויה היא וליה ליה כל העומד לפדות ככזרי דמי והתם בגמרא פריך עלה מההיא דפרה מעמא טומאת אוכלין ומשני פרת חטאת אינה מטמא אלא ר' אושעיא סבר דלדרכה מתניתין דהס עיקר והיא דפרה לימא ועוד י"ל דקסבר ר' אושעיא כיון דלא אמרין כזרוק דמי עד שיתקבל בזכס דמשמע בפ"ק דפסחים (דף יג: וס) דמזוה הוא להמתין מלזרוק עד שתקבל כל דם הנפש הלכך בגמר השמיטה שערין לא נתקבל כל הדם לא אמרין כזרוק דמי ועי"ל דקסבר ר' אושעיא דאפילו הוה כזרוק בשעת שמיטה כיון דשמיטה לחודה לא משתרי בשר אלא מחמת דהו כזרוק לא הוה דומיא דטעוה טבא והכי שמיטה שאין ראויה היא ווא"ש דכריש המנוחה והנכסים (מנחות דף קא: וס) פריך ליה לר' אושעיא כזרי שמעון מכדי שמעין ליה לר' שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי כו' ומיהו קוגיא דשמעין שחטוי שפיר שמיטה ראויה וכן נמשקא דהס ובי היכי דפריך ההם ארב המנונא הוה מלי למפרך לר' אושעיא ובי היכי דמחקר לרב המנונא הוה מלי למך לרבי אושעיא דהא דלא מוקי מתניתין כרבי שמעון משום דלרבי שמעון שני אין סופג את הארבעים דה"ל המרתא ספק ור"מ לא גרבס ושי אמאי סופג את הארבעים ופסול דמי (כ) כבר נפסל דשמיטה ראשונה שמיטה ראויה היא כיון דנזרק הדם בהשגח והוה שני מחוסר זמן אלא גרסין אמאי סופג את הארבעים ומו לא ומהו השני דייק דשמיטה שאינה ראויה היא ואמאי סופג את הארבעים היא ה"ל המרתא ספק דשמה לא הוה כזרוק וזרוק לא הוה כזרוק דמי ואין מלוא לזרוק דמי ואמאי דהאיך ילקה דהא המרתא ספק היא ועוד דאקור לזרוק הדם ופשיטא דלא תגמר השמיטה ומשני קדשים כו' והשתא אריי אושעיא לא מלי פריך מדי אלא לרב המנונא: פרה

